

BUTAYE (*Achiel*), Missionaris van Afrika (Witte Pater) (Roesbrugge, 26.1.1873 — Lwizi, 24.6.1904). Zoon van Seraphinus en van Brens, Sophia.

Zijn humaniorastudies deed de jonge Butaye in het bisschoppelijk college, te Ieper. « 't Stu-

» diewerk viel hem moeilijk en lastig; maar hij » beminde het werk en week noch voor last, » noch voor moeilijkheid achteruit ». (J. Bonne). In 1894 begeeft hij zich naar het noviciaat van de Witte Paters, te Maison-Carrée (Algiërs). Hij werd priester gewijd te Carthago (Tunesië) op 18 maart 1899. Na zijn eremis gecelebreerd te hebben te Adinkerke, kan hij reeds op 24 mei 1899 uit Marseille vertrekken naar het vicariaat Opper-Congo, alwaar hij aankwam (te Boudewijnstad) op 20 augustus daaropvolgend. Op Afrikaanse bodem was de reis gegaan langs de Zambesi-en Chire-stromen, in gezelschap van Paters Scheymans, Colle, Rotsaert, Weghsteen en Broeder Benoit (Peleman).

Nadat de jonge missionaris enige dagen uitgerust had te Boudewijnstad, werd hij door Monseigneur Roelens naar de missiepost Lwizi of Luik St-Lambertus gezonden. Luik St-Lambertus was pas in de vorige meimaand door Pater Claeys, in de Urua-streek, gesticht. Pater Butaye verhaalt een voorval tijdens zijn reis.

« Toen ik naar Sint-Lambertus van Oeroea » ging, hield ik stil in het dorp Kabeke. Tegen » den avond, grijpen daar plots de mannen » naar bogen en pijlen, terwijl de vrouwen » en kinderen ijlings naar het woud vluchten. » Men had het geweerschot gehoord dat gelost » werd door een der mannen van den beruchten » Songoro, een kerel die beweert door de » Blanken uitgezonden te zijn om al het ivoor » van het land in te zamelen. 's Anderendaags » zag ik overal rook uit de hutten opstijgen : » Songoro had alles in brand gestoken. In de » volgende dagen ondergingen nog twee of drie » dorpen hetzelfde lot. Overal heerste schrik » en verslagenheid. Acht dagen later gaf ik » Mgr Roelens kennis van Songoro's wandaden » en kommandant Hecq (*Belg. Kolon. Bio-* » *graphie*, II, 460) zond dadelijk mannen uit » om Songoro bij de kraag te vatten. Nu is » de streek weer betrekkelijk rustig ».

Pater Butaye kwam te Lwizi aan in september 1899, warm verwelkomd door zijn medebroeders. In de nieuwe missie was nog alles te doen: de taal van de Baluba moest aangeleerd, vriendschap gemaakt met de wilde bewoners, de missiegebouwen opgetimmerd, enz. De gezondheid is goed, schrijft Pater Butaye; wel had Pater De Muelenaere vorige maand een aanval van bloedwaterkoorts gehad, doch hij was er gelukkig van hersteld. Met ganse ziel kan Pater Butaye zich aan het missiewerk wijden. Op 17 september 1900 konden de Paters hun nieuw huis betrekken: « alles zelf » gemaakt, in het zweet van ons aanschijn, na veel » splijten en zagen, steenen bakken, timmeren » en metsen ». De Baluba immers waren niet bereid om voor de blanke mensen te werken,

zelfs tegen betaling. De missiegebouwen zijn schoon gelegen. Ieder missionaris heeft er zijn kamer. In zijn eigen woonvertrek beschikt de missionaris over een paar meubelen: « Op » mijn tafel prijkt er een klein boekenrek. Een » Bijbel, de Mechelsche Catechismus, eene theologie, eenige boeken van geestelijke lezing en van taalkunde: ziedaar mijn schat. Daarboven » prijkt een lief kruisbeeld, geschenk van mijn » vrienden vóór mijn vertrek naar Afrika en het » beeld van Maria, Koningin der Apostelen ». En Pater Butaye schrijft verder: « Sedert dit » huis gebouwd is, hebben wij de handen in » de mouwen niet laten steken. Als ge gedurende » de verlofdagen een pleziertochtje naar S^t- » Lambrecht wilt ondernemen, dan zult ge » onze fatsoenlijke kerk bewonderen, de woon- » plaats voor onze afgekochte slaafjes en eene » school voor onze zwarte jeugd. Wat al werk, » zult gij zeggen. 't Is waar, St-Lambrechts'

» stichting heeft ons veel weer en vermoeie- » nis gekost. Maar hoe troostelijk en is het » niet aan onzen goddelijken Zaligmaker eene » min onweerdige woning te schenken, nadat » Hij hier zoo lang in ons midden verbleef » in eene schamele hut, al zoo arm dan het » stalleken van Bethleem ».

Over zijn parochianen weet Pater Butaye te melden dat sommigen de missionarissen geneegen zijn; doch vele anderen zijn afkerig, of wantrouwig, of ze zijn enkel in schijn de vrienden van de missie. In 't algemeen echter raden ze het doelwit door de missionarissen nagestreefd. Doch de christelijke leer valt hun te zwaar in de praktijk: « Zij hebben den moed » niet hun levenswijze te veranderen, hunne » heidensche en ingewortelde gebruiken te ver- » laten ».

't Is in dat midden dat Pater Butaye vier jaar zal werken en slaven. In mei 1900 sterft zijn Overste, Pater Claeys, opgevolgd door Pater De Muelenaere, die zich, uitgeput door werk en ziekte, t'halven het jaar 1903 naar Boudewijnstad op rust moet begeven, vandaar in januari 1904 naar 't vaderland terugkeert en enige maanden later te Antwerpen sterft. Pater Butaye volgt Pater De Muelenaere op als overste van de Lwizi-missie en werkt onverpoosd door, met onvermoeibare, grenzeloze ijver: « Het viel hem voor uren aan de leger- » stede van een stervende te blijven, in een » negerhut vol rook en reuk. En wanneer het hem » aldus gegeven was het Doopsel te mogen toe- » dienen aan een heiden, toen ging hij huiswaarts » innig gelukkig en God dankend. Zijn iever » heeft zijn krachten uitgeput », zo getuigde van hem een van zijn medebroeders.

De taaië werker mocht ook enige voldoening smaken uit de vrucht van zijn pogingen: de kinderen komen naar de missie om de christelijke waarheden aan te leren; het volk bezoekt de nederige kapel, om de onderrichtingen te aanhoren en in de streek is er om zeggens niemand meer die in stervensnood het Doopsel weigert. Het jaar 1904 brengt aan Pater Butaye en zijn confraters de verzekering van een grote vreugde: ze zullen weldra hun eerste catechumenen mogen dopen, na ze gedurende vier jaar onderwezen te hebben: Gods Kerk zal geplant worden in het wilde Urua-land.

Voor Pater Butaye is dit vooruitzicht maar een blijde, troostvolle verwachting, een grote hoop geweest. Een aandoening van onbepaalde aard, vergezeld van malariakoorts, overwon de moedige kamper voor Gods Rijk. Hij stierf op 24 juni 1904 en werd begraven op het nederig kerkhof van de missie, onder de schaduw van Christus' Kruis.

Zijn geschriften. — *Schetsen uit den Stam der Baloeba's*, Maandschrift der Witte Paters, Jaargang, 1901, blz. 300. — *Hoe sticht men eene Missie?* Idem, 1902, blz. 65. — *Kabinda*, Idem, 1902, blz. 314. — *Gelukkig Huisgezin*, Idem, 1904, blz. 344.

11 december 1953.
M. Vanneste.

J. Bonne, *Eerw. Vader Achiel Butaye*. Idem. 1904, blz. 302.